

Pořádně si zakouřit...

OTEC ZDENĚK DRŠTKA

Bud'te bez obav, velevážení, nehodlám na následujících stránkách propagovat nikotin. Možná už vás napadlo, kterou liturgickou laskominu si na vás připravují dnes. Ale pěkně jedno po druhém.

MY TŘI KRÁLOVÉ...

V prvním lednovém týdnu najdete v kalendáři slavnost Zjevení Páně. Možná vám vrtá hlavou, proč se o své místo dělí se Třemi králi. Může tam být nějaká souvislost? Copak se náš Pán zjevil mudrcům od východu, když byl ještě malíčným dítětem?

Vysvětlení je jednoduché. Tito první poutníci, kteří se přišli poklonit novorozenému Králi, byli také první zástupci pohanského světa. A pohané byli v té době všichni, kdo nepatřili ke společenství izraelského národa – ať rodem či volbou. Také my, křesťané ze střední Evropy – není-li mezi námi někdo z vyvoleného národa – vlastně spadáme do této kategorie „pohanů“. Ovšem abychom byli přesní, židé pohanům říkali prostě gojim, což znamená národy, totiž jiné národy než ten vlastní.

To, že tito mudrci, a s klidným svědomím o nich můžeme říci, že byli původně pohané, v nedávno narozeném dítěti rozoznali Toho, jemuž se mají klanět všechny národy světa, byl počátek onoho zjevení Boží slávy, které pak dostalo jasný ráz v Kristových slovech „jděte do celého světa, ke všem národům“. Tehdy poprvé se stalo, že – řečeno slovy žalmu – „Hospodin zjevil svou slávu před zraky pohanů“, a to nikoli tím, že by je nechal prohrát v boji s Izraelem, jak tomu bývalo v dobách Starého zákona, nýbrž tím, že se jim dal poznat jako Ten, který jim přinese věčný život. Právě tímto zjevením začala cesta křesťanství ke všem národům a do všech zemí – a přes generace a generace našich předků dospěla i k nám.

To je pěkné, ale co s tím kouřem?

Podle Matoušova evangelia přinesli mudrci Ježíši darem zlato, kadidlo a myrhu.

Ted' už asi tušíte, kam mířím, že? Ano, právě proto při mši o slavnosti Zjevení Páně žehná kněz vodu, kadidlo, křidu, a dokonce i zlato (pokud si někdo nějaké přinese; bude to nejspíše zlatý křížek na krk).

Šikovný a schopný ministrant nachystá před mší nádobu se svěcenou vodou – radši větší, voda se hodí lecky – kropáč, křidu a zásobu kadidla, tedy oné ztuhlé pryskyřice; většinou bývá žluté barvy, ale prodává se leccos. A taky sůl, kterou kněz při žehnání do vody sype.

Voda se žehná hned na začátku mše, protože pokropením se pak žehnají další předměty a materiály. K čemu že ta sůl? Něco pochopíte ze žehnacích modlitby – udělal tak už starozákonní prorok Elizeus. Krom toho sůl brání kažení vody a slaná voda má nižší

bod mrznutí. Mimochodem, nebudte překvapeni, když po kropení lidu nebude následovat úkon kajcnosti a zpěv Pane, smiluj se; kropení vodou totiž má připomenout náš vlastní křest, který nás očistil ode vši viny.

Křída a kadidlo (a eventuálně i zlato) se žehnají po kázání neboli po homilii. Křidou se pak označují dveře, na něž se píše ona písmena C (nebo K), M a B. Nejsou to, prosím pěkně, iniciály Tří králů, nýbrž zkratka modlitby, která zní v latině Christus Mansionem Benedicat – ať Kristus požehná (tomuto) příbytku. A mezi těmito písmenky nejsou „plus“, nýbrž znamená kříže.

A K ČEMU KADIDLO?

Ano, správně, kadidlo. Možná by stálo za zmínku, jak toto slovo vlastně vzniklo. Nehleďte v tom nic neslušného; chytré knížky říkají, že souvisí s výrazy „čadit“ a „čoudit“. Že se „k“ může změkčit na „č“ není nic neobvyklého – vzpomeňte si na slova „vlk“ a „vlče“.

Kadidlem se tedy okuřuje, a to především při slavnostních mších. Pochopitelně je v takovém případě třeba včas připravit kadidelnicí s řádně rozžhaveným uhlím. Určitě někde v sakristii najdete malé uhelné tabletky, tak akorát do ruky, vlastně do kadidelnice.

Ve kterých chvílích se kadidlo používá? Není zde dostatek místa pro to, abychom podrobně rozebírali jednotlivá použití, proto si jen dovolím svým vzácným schopným a zkušeným čtenářům připomenout, že se kadidlo nese v čele průvodu, okuřuje se oltář na začátku mše, evangeliář před čtením, oltář s obětními dary, kněží a všichni přítomní po obětním průvodu a eucharistie po proměňování. Mimo mši se okuřuje Nejsvětější svátost v monstranci, a to na začátku adorace, před závěrečnou modlitbou a při požehnání.

Je toho docela dost, že? Ale věrte mi, pánové, že výsledek za to stojí, používá-li se kadidlo s citem a vkusem. A snad nám to napomůže připomenout si Boží slávu, která se ve Starém i Novém zákoně zjevovala v oblaku a před níž se klaněli i mudrci od východu, byť viděli jen malé dítě. Ať je nám to příležitostí k úctě před Božím majestátem, na který jsou stejně všechna oblaka krátká – ta kadidlová i ta na obloze.

Ať nám kostel nelehne popelem a ať se i nám všem jasně zjeví Boží spása.

Foto: Lucie Horníková, Vojtěch Hlávka - Člověk a víra

SCHODY DO NEBE

BÝT SKUTEČNĚ MILOSRDNÝM NENÍ VŮBEC LEHKÉ, DOMINIK SE S TÍM ALE V MINULÉM DÍLE ÚSPĚŠNĚ POPRAL. UVIDÍME, JAK SI POVEDE TEĎ.

PÍŠE ZBYNĚK PAVIENSKÝ
KRESLÍ CZINA

S laskavým svolením autora znovu otiskujeme text z roku 2007.